

Ματιές στην τηλεόραση

από την Πόλυ Μηλιώρη

Τελείωσαν λοιπόν οι διακρίσεις λόγω φύλου;

Εάν πιστέψουμε την τηλεοπτική πραγματικότητά μας, ναι! Μιας και τον τελευταίο καιρό μου στάθηκε αδύνατον να βρω μια εκπομπή όπου θα επισημαίνονταν οι διακρίσεις και η επιθυμία κάποιων να τις πολεμήσουν. Διαβάζοντας μάθιστα το εξαιρετικό βιβλίο της Ρούθας Κακθαμανάκη " Η γυναίκα χτες και σήμερα" (για το οποίο θα βρείτε περισσότερα στις σελίδες των προτεινομένων εκδόσεων) προβληματίστηκα ακόμα μια φορά γύρω απ' το αν βρισκόμαστε στη "μεταφεμινιστική" εποχή.

Τουλάχιστον η παρακοιούθηση της τηλεόρασης, αγαπητές μου φίλες, αυτό θέει : Καμιά ανάγκη να ξεχωρίζουμε τον αντίκτυπο των ποθητικών αποφάσεων απάνω σε γυναίκες ή άντρες, αφού και τα δυο φύλα είναι ίσα. Καμιά ανάγκη να διαθέτουμε ειδικές εκπομπές για τα ειδικά προβλήματα των γυναικών, αφού αυτά πλέον δεν υπάρχουν. Ακόμα και το μέτρο της ποσόστωσης που είχε πρωτοεμφανιστεί και διαφημίστηκε από τα Μέσα στις προηγούμενες Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές, σ' αυτή την προεκλογική περίοδο ούτε καν αναφέρθηκε. Ακόμα και εγώ, από τις ενημερωμένες οπωσδήποτε τηλεθεάτριες, έφτασα να αναρωτηθώ : "Ισχύει ακόμα ;"

Και ακριβώς εδώ πιστεύω ότι βρίσκεται το μέγα ολισθήμα, η μεγάλη οπισθοδρόμηση, ή όπως θέλετε ας την πείτε την τακτική της Πήθης πάνω σε θέματα που τράνταξαν την κοινωνία μας μόλις ως λίγα χρόνια πριν.

Πολιτικά παράθυρα και επιστημονικά πάνελ

Είναι αλήθεια πως μία σύγκριση ανάμεσα σε παλαιότερες και σε σύγχρονες ενημερωτικές εκπομπές είναι ανακουφιστική. Αν και οι βουλευτίνες μας δεν είναι σήμερα πολύ περισσότερες απ' ό,τι σε περασμένες συνόδους της Βουλής, τουλάχιστον εμφανίζονται συχνά στην τηλεοπτική ενημέρωση. Τα παράθυρα δηλαδή στα δελτία ειδήσεων των καναλιών φιλοξενούν επαρκώς, θα έλεγα (σε σχέση με τον αριθμό τους), γυναίκες πολιτικούς για να σχολιάσουν την επικαιρότητα. Το ότι δεν τις φιλοξενούν εναλλάξ όλες, ώστε να ερχόμαστε σε άμεση επαφή με τις αντιπροσώπους μας, αλλά τα ίδια και τα ίδια πρόσωπα έχουν αυτή τη δημοκρατική δυνατότητα, δεν οφείλεται σε διάκριση φύλου. Εάν μάλιστα επιθυμούμε να ψηλαφίσουμε την όντως κατακτημένη ισότητα κάπου, είναι εύκολο να την βρούμε σ' αυτήν ακριβώς τη αντιδημοκρατική διάκριση. Και να αναρωτηθούμε, άντρες και γυναίκες πολίτες μαζί : Υπάρχουν λίστες ευνοημένων πολιτικών προσώπων στους τηλεοπτικούς σταθμούς;

Πολύ - πολύ σπάνια όμως ερχόμαστε σε επαφή μέσα από το γιαλί με την εξουσία γυναικείου φύλου. Τουλάχιστον με την εκτελεστική εξουσία (για την τέταρτη εξουσία θα μιλήσουμε αμέσως παρακάτω), δηλαδή με γυναίκες υπουργούς και υφυπουργούς. Γι' αυτό βέβαια φταίει κυρίως ο περιορισμένος αριθμός αξιωματούχων της κυβέρνησης

φύλου θηλυκού. Για τούτη την αρνητική ποσόστωση λοιπόν ποιος θα μιλήσει;

Αλλά και σε επιστημονικά θέματα, πρέπει να πούμε ότι η σύγκριση της σημερινής γυναικείας παρουσίας με την παλιότερη είναι θετική. Πολύ περισσότερο βέβαια στα επιτόπια ρεπορτάζ — εκεί όπου παράγεται η επιστήμη — από τα οργανωμένα πάνελ. Γιατρίνες, δικηγόρινες, αρχιτεκτόνισσες πλησιάζονται ευκολότατα από τους νεαρούς και τις νεαρές ρεπόρτερ, για ν' απαντήσουν στις κατά καιρούς απορίες και ανησυχίες της κοινής γνώμης. Που σημαίνει, ότι η κοινή γνώμη δεν θεωρεί πια εγκυρότερη τη συμβουλή ενός άντρα από μιας γυναίκας. Αλλά, δύσπιστη φεμινίστρια εγώ, αναρωτιέμαι: Είναι ανάλογη η τηλεοπτική παρουσία της επιστημόνισσας με την αριθμητική της συμμετοχή στον χώρο της εργασίας; Κι αυτό που πραγματικά μου λείπει είναι οι σχετικές κοινωνιολογικές έρευνες, ή, τουλάχιστον, μιας και γι' αυτό μιλάμε εδώ, η ανακοίνωσή τους σε ειδικές εκπομπές.

Καθώς, το ευφυέστατο σποτ που πρόβαλε (γιατί τόσο λίγες φορές;) η Γενική Γραμματεία Ισότητας, με το κουίζ "λείπει κάτι;" οπωσδήποτε επισημαίνει πως η ισότητα στις ευκαιρίες ανέλιξης δεν έχει επιτευχθεί.

Αλλά η μη επισήμανση της αρνητικής διάκρισης σίγουρα είναι — αθέλητη, ας το δεχτώ — παραπλάνηση στην

ενημέρωσή μας. Άρα και στην κρίση μας γύρω απ' το αν έχει επιτευχθεί ή όχι η ισότητα των φύλων. Κι έτσι, εύκολα και αδιαμαρτύρητα ακούμε οι περισσότερες — όχι όλες

βέβαια, κάποιες όπως εγώ βγάζουν σπυριά — από έγκυρα, γιατί εξουσίας, χείλη, ότι “ισοτιμία πρέπει να υπάρχει, όχι ισότητα”.

Οι οικοδεσπότες και οι οικοδέσποινες της τηλεόρασης

Γιατί, αγαπητές μου αναγνώστριες του “Αγώνα της Γυναίκας” (βρε, λες να μην χρειάζεται πλέον αγώνας;), η πλήρης σύγχυση γύρω απ' το ζήτημα ελλοχεύει στα άξια καθ' όλα, πλην της “μικρής διαφοράς”, τηλεοπτικά πρόσωπα υποδοχής των καλεσμένων γυναικών. Καθώς η πρώτη εικόνα είναι καθησυχαστική, και πρέπει να ψάξεις κάτω απ' τη βιτρίνα για να βρεις την προκατάληψη.

Η βιτρίνα ναι, είναι άκρως γυαλιστή: Μορφωμένες, περιποιημένες, έξυπνες και ενημερωμένες δημοσιογραφίνες κρατούν σε ίση αναλογία με άντρες συναδέλφους τους τα δελτία ειδήσεων των τηλεοπτικών σταθμών. Η εικόνα έχει όντως αλλάξει, και από τις άλλες τρεις θεομοθετημένες εξουσίες, αυτή η τέταρτη, η άτυπη μα παντοδύναμη, γιατί ηθοποιός, δημοσιογραφική εξουσία φωνάζει από μακριά την επιτέλους εφαρμογή των ίσων ευκαιριών. Όμως, πώς δεν δρᾶνται οι σημαντικές αυτές επαγγελματίες της ενημέρωσης τις ευκαιρίες που τους δίνουν οι κοτσάνες των ανενημέρωτων συναδέλφων

τους; Πώς παραμένουν γελαστές κι ατάραχες, ακούγοντας τους σε όλα τ' άλλα ευπρεπέστατους και εγκυρότατους δημοσιογράφους να προσβάλλουν την γυναικεία προσωπικότητα; Και αν, επιτέλους, δειλιάζουν ή απαξιώνουν και οι ίδιες να χαρακτηριστούν φεμινίστριες, πώς ανέχονται να αποπροσανατολίζεται η κοινή γνώμη από τσιτάτα προκατάληψης και ημιμάθειας; Πολύ θα το ήθελα, δηλαδή, η κυρία που έπαιρνε συνέντευξη από το Σπύρο Καρατζαφέρη, ο οποίος και υπεραμύνθηκε της ισοτιμίας έναντι της ισότητας (δεύτερη φορά που έπεσε στην αντίληψή μου η άποψή του, την πρώτη την επισήμανα στο περασμένο τεύχος μας) να του ζητούσε να διευκρινίσει. Να του γλωσσέψει ακόμα- ακόμα — έτσι κι αλλιώς μας λένε “γλωσσούδες” — ότι η ισότητα των φύλων είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη. Και να του επαναλάβει, πως μιλώντας για δικαιώματα της γυναίκας, μιλάμε για ανθρώπινα δικαιώματα. Αν δηλαδή το έχει και η ίδια πληροφορηθεί.

Εν τη ρήμη του λόγου

Είναι αλήθεια, πως η τηλεοπτική γλώσσα είναι πολύ γρήγορη και πολύ επικίνδυνη. Γι' αυτό κι η επισήμανσή μου σ' αυτό το σημείο του άρθρου δεν γίνεται από οργή. Καταλαβαίνω πολύ καλά το πώς οι προκαταλήψεις σιγοκάνει κάτω από το σημερινό ανεκτικό και δημοκρατικό πολιτισμό μας, και πώς η γλώσσα, και μάλιστα η προφορική, εκθέτει μερικές φορές απόψεις που θεωρούμε ότι έχουμε ξεπεράσει. Και είμαι σίγουρη ότι τόσο ο Νίκος Χατζηνικολάου που έκανε το γλωσσικό ατόπημα, όσο και η Ζέτα Μακρή που το προσπέρασε ως φιλοφρόνηση, αν είχανε τον χρόνο να το ξανασκεφτούν, θα αντιδρούσαν διαφορετικά. Στέκομαι στο περιστατικό απλώς προς γνώση και συμμόρφωση — άλλωστε έχω το προνόμιο να γράφω την γλώσσα, άρα να την ελέγχω, ώστε να μη μου παίζει τα παιχνίδια της;

Μέσα στην φασαρία λοιπόν των τηλεοπτικών ημερών του τέλους Σεπτεμβρίου, όταν ο πολιτικός κύριος Ψωμάδης τα έβαλε με τους δημοσιογράφους, χαρακτηρίζοντάς τους και “αλήτες”(κι αυτός εν τη ρήμη του λόγου του ή όχι;), ο δημοσιογράφος κύριος Χατζηνικολάου ζήτησε από την καλεσμένη σε παράθυρο βουλευτή της συμπολίτευσης κυρία Μακρή, να τοποθετηθεί στις αναμφίβολα προσβλητικές δηλώσεις του Νομάρχη. Κι εκείνη, όπως πάντα συνετή και θαρραλέα, με τον καιρίο λόγο της διαχώ-

ρισε την θέση της από τον πολιτικά ομοϊδεάτη της, τιμώντας μαζί με όλους και όλες τους δημοσιογράφους και τον οικοδεσπότη της. Και βέβαια την οικοδέσποινα Μάρα Ζαχαρέα, που με μεγάλη επιτυχία σταδιοδρομεί στο στάδιο της ισότητας.

Ομολογώ πως από κείνη θα περίμενα να αντιδράσει πρώτη, όταν ο Νίκος Χατζηνικολάου με το πλατύ χαμόγελό του παρατήρησε: “Η κυρία Ζέτα Μακρή έχει πολλές φορές δείξει, όπως και σήμερα, αντρική συμπεριφορά” (!!!!) Και αν δεν ήθελε να φανεί “υστερική φεμινίστρια” υπογραμμίζοντας τη σεξιστική διάκριση, ας του έλεγε, τουλάχιστον, πως μόλις η βουλευτίνα είχε εκφραστεί με ήθος εκ διαμέτρου αντίθετο από εκείνο του μέχρι τα μπουनिया αρσενικού πολιτικού.

Κλείνοντας, ακόμα μια διευκρίνιση: Το ότι δεν αντέδρασε η κυρία Μακρή το κατανοώ μόνο στα πλαίσια, είπαμε, της ταχύτητας της τηλεοπτικής ροής. Γιατί, νομίζω ότι οι γυναίκες πολιτικοί μας δεν πρέπει ούτε στιγμή να ξεχνούν πως στη Βουλή υπερασπίζονται και το φύλο τους, όσο τουλάχιστον αυτό θα συνεχίζει να κακοποιείται από την αδράνεια της γλώσσας. Αλλά εδώ δεν αντέδρασε η υπουργός Παιδείας, η κυρία Γιαννάκου, όταν μεταδόθηκε από τα κανάλια — το είδα και γραμμένο — ότι “ο Καραμανλής είπε αντράκι τη Μαριέττα” !